

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. +370 5 219 1225, el. p. smmin@smsm.lt, <http://www.smsm.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.

Atsisk. sąsk. LT43 4040 0636 1000 2196, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, finansų įstaigos kodas 40400

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025 - Nr.

I

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 72¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 64¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1257 29 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija teikia Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 29 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymo pakeitimo projektas) projektus (toliau kartu – Įstatymų projektai), susijusius su Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų valstybės biudžeto patvirtinimo įstatymo projektu (toliau – Biudžeto patvirtinimo įstatymo projektas), kuriame numatyta papildomų lėšų akademinių ir neakademinių darbuotojų algoms padidinti nuo 2026 m. sausio 1 d. ir nuo 2026 m. rugsėjo 1 d., ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siūloma pritarti Įstatymų projektams ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

Įstatymų projektų tikslas ir sprendžiamos problemos:

1. Įstatymo projektu siekiama sudaryti teisinės prielaidas darbo užmokesčiui didinti valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose (toliau – Institutai) dirbantiems mokslininkams, siūloma didinti Mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnio 5 dalyje nustatytų pareiginės algos koeficientų intervalų apatines ir viršutines ribas visoms pareigybių grupėms 2,28 proc. nuo 2026 m. sausio 1 d. ir dar 5 proc. – nuo 2026 m. rugsėjo 1 d.

2. Įstatymo pakeitimo projektu siekiama teisinio sistemiškumo ir aiškumo dėl teisinių prielaidų darbo užmokesčiui didinti Institutuose dirbantiems tyrėjams. Siūloma iki 2024 m. sausio 1 d. priimtiems į pareigas Institutų tyrėjams didinti Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 29 straipsnio 6¹ dalyje

nustatytas pareiginės algos koeficientų intervalų apatinės ir viršutinės ribas 2,28 proc. nuo 2026 m. sausio 1 d. ir dar 5 proc. – nuo 2026 m. rugsėjo 1 d.

Pažymime, kad šie Įstatymų projektai:

- įgyvendina Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – programa), 289 punkte numatytą siekį užtikrinti, kad mokslininkų, dėstytojų ir neakademinio personalo atlyginimai būtų konkurencingi šalies darbo rinkoje;

- įgyvendina Nacionalinio susitarimo dėl švietimo politikos siekį, numatant tvarų dėstytojų ir mokslo darbuotojų darbo užmokesčio augimą po 2024 metų;

- įgyvendina 2017 m. lapkričio 22 d. Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties su Lietuvos švietimo ir mokslo profesine sąjunga, Švietimo ir mokslo profesine sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos profesine sąjunga „Sandrauga“ ir Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimu (2024 m. spalio 21 d. sutarties redakcija) nuostatas, pagal kurias numatyta užtikrinti, kad valstybės biudžeto lėšos valstybinių mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų, dėstytojų ir neakademinio darbuotojų darbo užmokesčiui kasmet augtų ne mažiau kaip 5 proc. sparčiau už prognozuojamą kitų metų šalies vidutinio darbo užmokesčio augimą.

Sparčiai didėjant atlyginimams Lietuvos darbo rinkoje (visų sektorių darbuotojams), nuosekliai siekiama spartesnio akademinio darbuotojų darbo užmokesčio augimo. Dėstytojų ir mokslo darbuotojų atlyginimai vis dar išlieka nepakankamai konkurencingi tiek šalies, tiek tarptautinėje darbo rinkoje ir neatitinka akademinės bendruomenės lūkesčių. Dėl nekonkurencingų atlyginimų dėstytojo bei mokslininko karjera Lietuvoje nėra patraukli, todėl dažnai gabus jaunimas jos Lietuvoje nesirenka, o tai stabdo Lietuvos mokslo ir studijų sistemos kokybinę pažangą.

Atsižvelgiant į šalies vidutinio darbo užmokesčio augimą ir išdėstytas priežastis, siekiama ir toliau didinti atlyginimus dėstytojams, mokslo darbuotojams ir tyrėjams. Priėmus Įstatymų projektus ir įvertinus numatomą pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimą 2026 m. (nuo 1 785,4 Eur iki 1 798 Eur), Institutuose pareiginė alga *bruto* nuo 2026 m. sausio 1 d. galėtų kilti: Instituto direktoriaus – 96–187 Eur, Instituto mokslinio sekretoriaus – 72–143 Eur, vyriausiojo mokslo darbuotojo – 93–163 Eur; vyresniojo mokslo darbuotojo – 72–119 Eur; mokslo darbuotojo, mokslininko stažuotojo – 72–94 Eur; jaunesniojo mokslo darbuotojo – 71–93 Eur, o Institutuose dirbančių tyrėjų pareiginė alga *bruto* nuo 2026 m. sausio 1 d. galėtų kilti 72–94 Eur. Nuo 2026 m. rugsėjo 1 d. pareiginė alga *bruto* dar papildomai padidėtų: Instituto direktoriaus – 180–324 Eur, Instituto mokslinio sekretoriaus – 126–252 Eur, vyriausiojo mokslo darbuotojo – 144–270 Eur; vyresniojo mokslo darbuotojo – 126–216 Eur; mokslo darbuotojo, mokslininko stažuotojo – 126–162 Eur; jaunesniojo mokslo darbuotojo – 126–144 Eur, o Institutuose dirbančių tyrėjų pareiginė alga *bruto* nuo 2026 m. rugsėjo 1 d. – 126–162 Eur.

Bendras Institutuose dirbančių mokslo darbuotojų ir tyrėjų darbo užmokesčio augimas, (įskaitant pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimą nuo 1 785,4 Eur iki 1 798 Eur, kuris bus taikomas nuo 2026 m. sausio 1 d.) 2026 m. vidutiniškai siektų 8,15 proc. Institutuose akademinio ir neakademinio darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti 2026 metais reikės apie 4,2 mln. Eur valstybės biudžeto asignavimų, kurie bus numatyti rengiamame Biudžeto patvirtinimo įstatymo projekte.

Atkreipiame dėmesį, kad teikiami Įstatymų projektai susiję tik su Institutų mokslo darbuotojų ir tyrėjų, priimtų į pareigas iki 2024 m. sausio 1 d., darbo užmokesčio nustatymu. Aukštosios mokyklos pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją ir Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnį turi autonomiją, apimančią akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademinė laisve. Laikydamosi įstatymų ir kitų teisės aktų, aukštosios mokyklos pačios nustato savo struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises, pareigas ir darbo apmokėjimo sąlygas. Visų valstybinių mokslo ir studijų institucijų (mokslinių tyrimų institutų, universitetų ir kolegijų) akademinio ir neakademinio darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti 2026–2028 metų valstybės biudžeto projekte 2026 metams bus numatyta 35,9 mln. Eur.

Įstatymų projektai ir Nutarimo projektas buvo pateikti derinti skubos tvarka Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimui, Lietuvos valstybinių mokslinių tyrimų institutų direktorių konferencijai (toliau – LMTIDK). Su visuomene konsultuojamasi paskelbus Įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (Nr. 25-14930).

Įstatymų projektai ir Nutarimo projektas be pastabų suderinti su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Įstatymų projektai patikslinti, atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos redakcinio pobūdžio pastabas. Iki šios dienos Finansų ministerija, Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas, LMTIDK pastabų nepateikė. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje derinimo termino pabaiga numatyta 2025 m. spalio 15 d., todėl, jei suinteresuotos institucijos ar visuomenė pateiks pastabų ar pasiūlymų, juos įvertinsime iki šio klausimo svarstymo Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdyje.

Atkreipiame dėmesį, kad po pateikimo derinti Įstatymų projektai ir Nutarimo projektas buvo patikslinti, atsižvelgiant į ribotas valstybės finansines galimybes ir rengiamą Biudžeto patvirtinimo įstatymo projektą, t. y. Įstatymų projektuose patikslintos pareiginės algos koeficientų intervalų apatinės ir viršutinės ribos visoms pareigybių grupėms numatant 2,28 proc. didinimą (derinimo metu buvo numatytas 3 proc. didinimas) nuo 2026 m. sausio 1 d., kadangi šiam tikslui papildomai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų sumoje jau įskaičiuotos lėšos pareiginės algos (atlyginimo) baziniam dydžiui padidinti nuo 1 785,4 Eur iki 1 798 Eur, kuris bus taikomas nuo 2026 m. sausio 1 d. Taigi bendras Institutuose dirbančių mokslo darbuotojų ir tyrėjų darbo užmokesčio augimas nuo 2026 m. sausio 1 d. vidutiniškai siektų 3 proc.

Pažymime, kad Įstatymų projektus ir Nutarimo projektą Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikiame ypatingos skubos tvarka. Įstatymų projektai yra Biudžeto patvirtinimo įstatymo projekto lydimieji teisės aktai, todėl Lietuvos Respublikos Seime numatoma juos svarstyti kartu su Biudžeto patvirtinimo įstatymo projektu. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo statuto 172 straipsnio 2 dalį Lietuvos Respublikos Vyriausybė Biudžeto patvirtinimo įstatymo projektą kartu su Įstatymų projektais turi pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ne vėliau kaip iki spalio 17 dienos, o dėl užtrukusio Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės formavimo proceso nebuvo galimybės iš anksto parengti Nutarimo projektą ir Įstatymų projektus, nes tik 2025 m. spalio 1 d. įvyko Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimas dėl 2026–2028 metų planuojamų asignavimų ir siekiamų rezultatų.

Atsižvelgdami į susiklosčiusią situaciją ir siekdami užtikrinti biudžeto planavimo ir vykdymo procedūras, susijusias su Biudžeto patvirtinimo įstatymo projekte planuojamomis papildomomis lėšomis akademinų ir neakademinų darbuotojų algoms padidinti 2026 metais, Įstatymų projektus ir Nutarimo projektą teikiame nesulaukę jų derinimo termino pabaigos.

Papildomai pažymime, kad šiuo metu Įstatymų projektai ir Nutarimo projektas nėra suderinti su Biudžeto patvirtinimo įstatymo projektu, kadangi jiems įgyvendinti 2027–2028 metais Finansų ministerija kol kas nenumatė pakankamai lėšų (lėšos numatytos tik 2026 m. 4 mėnesiams, o 2027 m. ir 2028 m. būtina numatyti finansavimą visiems 12 mėnesių), todėl valstybės biudžeto projekte 2027 ir 2028 m. akademinų ir neakademinų darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti papildomai dar būtina numatyti po 24,3 mln. Eur.

Įstatymų projektai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų. Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymų projektus ir lydimuosius dokumentus parengė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ekonomikos departamento (direktorė Eglė Radėnienė, tel. +370 684 26 858, el. p. Egle.Radeniene@smsm.lt) Mokslo ir studijų ekonomikos skyriaus (vedėja Vaida Balkuvienė, tel.

+370 666 59 716, el. p. Vaida.Balkuviene@smsm.lt) vyriausioji specialistė Laura Sapkaitė (tel. +370 649 97 287, el. p. Laura.Sapkaite@smsm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
3. Įstatymo pakeitimo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
4. Aiškinamasis raštas, 4 lapai.
5. Suinteresuotos institucijos išvada, 4 lapai.

Švietimo, mokslo ir sporto ministrė

Raminta Popovienė